

Cum sacrosancta matre Ecclesia, etc. Sermo primus de Evangelio, Cum appropinquasset Jesus Jerosolymis, etc. Evangelium istud deseruit duabus Dominicis, etc. Item cod. 4387, a fol. 19, ad finem et 4512, in-4, 360 annorum. Ideam in bibliotheca S. Victoris Parisiensis, littera Q. Q. 18, Sermones de Evangelio, fol. 4. Sermones de Epistolis, fol. 109. Sermones de Sanctorum Festis, fol. 154, etc. Alii item litteris 0007, et R. R. 4. In bibliotheca Sancti Germani Parisiensis, codd. 403 et 634, sed male hoc ultimo, sub nomine Joannis de Rupella pro Joanne de Abbatisvilla: nam incipiunt iisdem verbis quibus alii omnes miss. codices, de quibus supra. Denique in celeberrima Colbertina, cod. 1075 et 1744, et in celebri bibliotheca Vallis Luceus, ordinis Cisterciensis, pulpite 24, Litteris M. it. L.

Reversus Romanum anno 1236, vel potius 1237, quarto Kalendas Octobris obiit, de quo vide Franciscus Chiffletum in *Gallia Christiana fratrum Sammarthanorum*, tomo primo, verbo *Bisontinenses archiepiscopi*; et Jacobum Chiffletum in opere inscripto: *Vesunio Sequanorum metropolis*. Exstant apud Matibæum Westmonasteriensem, ad annum 1237, litteræ magistri Joannis de Columna, cardinalis diaconi, ad Ottobonum, legatum hoc anno apostolicum in Anglia, Sancti Nicolai in Carcere Tulliano diaconum cardinalem, de statu Romanae Ecclesiæ, a qua Græci sese recenter divulserant, quæ Joannem de Abbatisvilla cardinalem hoc anno mortuum esse testantur; quibus in litteris honorabilem facit M. Joannis de Abbatisvilla doctoris Parisien-

A sis, olim archiepiscopi Bisontini, postea cardinalis episcopi Sabinensis mentionem. Accedit, inquit, ad doloris cumulum, nobilis illa columna, quæ tam magnifice structuram Ecclesie sustentabat, recollendæ videlicet memoriam dominus Sabinensis, subito subtractus de medio: molestiæ dolore primum percussus, ac postremum infirmitate lenta vexatus abiit in Domini potentias ingressurus, ruinæ casum occasionaliter matri relinquens, cum gemitu et moerore. Causa moeroris præcipua erat schisma Græcorum qui, expulso imperatore suo Latino Balduino, Petri Antissiodorensis comitis filio, Germanum patriarcham Constantinopolitanum constituerant antipapam, et veteribus erroribus novos addiderant. Visa, inquit, tanta malitia et oppressione, erigitur Græca Ecclesia contra Romanam, imperatore suum expellendo, et soli archiepiscopo suo Constantinopolitano, nomine Germano, obediendo, qui procaciter Græcorum errores noui tantum veteres, inno novos et adinyentes diffundens, enormiter a religione cathoïca delirat. Agunt de Joanne Abbatisvillensi Henricus Gandavensis in libro *De scriptoribus ecclesiasticis*, cap. 38; Aubertus Miraeus ad dictum caput in scholiis suis; Antonius Possevinus tomo I *Apparatus sacri*, fol. 810; Seculum V *Historie universitatis Parisiensis*, ad annum 1237, fol. 163, et in Catalogo illustrum academicorum, fol. 692; Guillelmus Cavus in *Historia litteraria Scriptorum ecclesiasticorum*, ad annum 1227, pag. 713, ubi male ipsum anno 1236 mortuum scribit.

SENTENTIA DIFFINITIVA IN FORMA PUBLICA

REVERENDISSIMI PATRIS MAGISTRI SACRI PALATII,

Qua diffinitive pronuntiavit librum super Cantica cantorum fuisse, et esse compositum, confectum, et editum a Reverendo Patre Thoma Cisterciense,

Et erronée, ac perperam per R. P. Paulum Reatinum Minoritam, et alios litis consortes procuratum fuisse et esse, imprimi, et publicari sub nomine Scoti, cum inhibitione sub nomine Scoti imprimatur, vendatur, et usu recipiatur, sed sub solo nomine Thomæ Cisterciensis.

In nomine Domini. Amen.

Præsentis publico instrumento cunctis utique pateat evidenter, et sit notum quod anno a Nativitate D. N. JESU CHRISTI millesimo sexcentesimo quinquagesimo quinto, indictione octava, die vero decima quinta Martii, Sede vacante fel. rec. Innocentii papæ decimi, Pro Rev. P. Joanne Malgoirez Procuratore generali Ord. Cistercien, principali sive etc. contra Rev. P. Paulum Reatinum Ordin. Min. Observan. S. Francisci nominibus etc. Carolus Eminentiss. D. Cardinalis Vicarii Mandatarius se die undecima ejusdem coram Sac. Palati Apostolici Magistro eundem citasse ad viden. previa repositione a quocunque decreto præjudiciali reiterari omnes, et singulos terminos substantiales nulliter, et inculcate tentos in vim quaruncunque facultatum viden. instantem absolví a censuris ad effectum concludendum, et audiendum sententiam diffinitivam ad p. d. instantē eodem principali sive etc. Idem petit, et obtinuit ut supra, nec non concludi, pronunciari, et sententiari prout in Cedula quam præ manibus dictus Reverendissimus Pater Magister habens, vidit, legit, et subscriptis, et deinde mihi consignavit tenoris inferius registrandi, super quibus etc. Actum in Monte Quirinali, et stantiis habitationis dicti Reverendiss. P. Magistri, presentibus Fr. Antonio Posterla Romano Ord. Præd. et D. Sebastiano Trifoglio Nepesino testibus, ad prædicta omnia, et singula vocatis, habitis specialiter, atque rogatis. Tenor vero supradictæ Cedulae de qua supra fuit facta mentio, talis est prout infra sequitur, videlicet, CHRISTI nomine invocato pro Tribunalis sedentes, et solum Deum præ oculis habentes, per hanc nostram diffinitivam sententiam quam de jurispritorum consilio serimus in his scriptis in causa, et causis, quæ primo, et in prima inter R. P. Paulum Reatinum Ordinis Minorum Observan. S. Francisci, et litis consortes actores ex una, et Rev. P. Joannem Malgoirez Procuratorem generalem Ordinis Cistercien. reum conventum, de et super impressione, et publicatione Libri intitulati super Cantica Cantorum sub nomine Scon, et declaratione non fuisse compositum, et confectum a Rev. P. Thoma Cistercien. rebusque aliis etc. coram nobis versa

sunt, et vertuntur instantiae ad nos etiam per Eminentissimum Cardinalem Julium Sacchettum Sig. Justitiæ Præfectum ultimo loco remissam partibus ex altera; Dicimus, pronunciamus, decernimus, et definitive sententiam supradictum librum super Cantica Canticorum fuisse, et esse compositum, consertum, et editum a dicto q. R. P. Thoma Cistercien. et erronee, ac perperam per d. R. P. Paulum, et alios litis consortes procuratum fuisse et esse, imprimi, et publicari sub nomine Scotti, ac propterea dictum librum sub dicto nomine Scotti non debuisse, nec potuisse, neque deberi, ac posse publicari, vendi, et usu recipi, et ad istum effectum fuisse, et esse eisdem inhibendum ejusdem libri editionem, venditionem, et respective sub dicto nomine Scotti, et ejus loco fuisse, et esse apponendum, et imprimentum nomen dicti P. Thomæ Cistercien. prout inhibemus, et prohibemus; molestationes quoque vexationes, perturbationes, et prætentiones per dictum Patrem Paulum, et alios illatas, factas, et habitas fuisse, et esse erroneous, ac de facto factas, et habitas, ac de, et super præmissis eidem P. Paulo, et litis consortibus perpetuum silentium imponere fuisse, et esse prout tales dictas molestias etc. declaramus, perpetuumque silentium eisdem imponimus, dictumque R. P. Paulum, et litis consortes justis de causis, animum nostrum moventibus ab expensis absolvinus, quatenus tamen huic nostræ sententiae acquiescant, sin minus condemnamus. Et ita dicimus etc. non solum etc. sed omni etc.

Ita pronunciavi Ego Raimundus CAPISCUUS Ord. Præd. Sac. Apost. Palatii Mag.

Et quia de præmissis D. Joannes Garzias Valentinus Curia Caus. Eminentissimi, et Reverendissimi D. Cardinalis Vicarii Notarius rogatus fuit. Ideo ego Antonius Franciscus Maria Simius Pisciensis, et Civis Romanus Not. publicus, et in Archivio Romanæ Curia descriptus Administrator officii prædicti D. Jo. Garzia, præsens sententie Instrumentum subscripsi, et publicavi, meoq. solito Signo signavi rog. et requisitus, etc.

ROMÆ, Ex Typographia Rev. Cam. Apostolicæ.
MDCLV.

Superiorum permisso.

CANTICA CANTICORUM

Cum duobus Commentariis plane egregiis, altero venerabilis Patris F. THOMÆ Cisterciensis monachi; altero longe reverendi cardinalis M. Joannis HALGRINI ab Abbatis-villa.

(Impensis et accuratione Jodoci Badii Ascensi, bibliopolæ jurati in inclita Parisiorum Academia, ad nonas Febr. sub Pascha, 1521, in-fol.)

EPISTOLA DEDICATORIA.

Jodocus Badius ASCENSIO, inter primos observando Patri D. EDMUNDO Clarissimæ domus Claravallis Cistercien. ordinis antistiti prudentissimo S. D.

Eccos, abba venerabilis, diu multorumque efflagitationibus expeditos prædicti et perquam religiosi Patris Thomæ, monachi Cisterciensis, in Cantica canticorum Commentarios, reverenda paternitati tuæ prius ac prelo nostro committerentur, visos qui imprimenterentur quam dignissimos (nam eorum videndi anno superiori, cum apud Parrhisiros ageres, potestatem fecimus) et nunc demum impressos, eidem multas ob causas ei nuncupatos et dicatos. Quarum prima occurrit quod ipsorum author non solum iustus ordinis ac professionis, sed etiam domus ac cohabitacionis fuisse mihi visus est. Præ se fert enim diligenter melliflui doctoris divi Bernardi in divinis Scripturis exercitationem, et lacteum eloquentiam, et in colligendis suis e sacra Scriptura floribus Dædaleam et plus quam apinam sedulitatem. Altera quod in tanto ordine nullam domum normi, e qua (quod citra minus cognitarum præjudicium dixerimus) plures prodierint divina sapientia illustratores et librorum non vulgarium excutores. Tertia quod cum nullis alterius eorum nobis Patribus tanta mihi hactenus intercessit familiaritas ac cum venerandis iatis Patribus a Vepria, a Cangego: per quos non paucos, nec paucitudo haud prius in Gallia impressos emisimus libros, et quim hic studerent, cum clarissimis theologia professoribus magistro Joanne de Burrey, M. Nicolao Boucherato, et nunc cum proxime ad lauream vocando, M. Francisco Mauroyo, candidissimis profecto animis. Quarta, atque ea sit, ne longum faciam, ultima, quod venerabilis humanitas, comitas, et prudentia tua ante mihi fuit (quod meministi) honestissimis perspecta officiis, quam isti professioni dedita. Unde miris laudibus ipse mihi extollere soleo cœnobitis iustis Patrium et modestiam et prudentiam. Modestiam quidem, quod neque statim neque natum in deligendo antistite rationem habuerint, prudentiam vero quod indolis tuæ vires ac fructus vel in flore agnoverint. Boni itaque consule, præsidium nostrum dulcissimum, atque hos Commentarios multa laude dignissimos hoc nomine laudabiliores existima quod eos candidissimo nomini tuo nil tale expectanti, nuncupamus. Vale.

Ex chalcographia nostra in inclita Parrhisorum Academia ad Idus Februarias, anno ad calculum Romanum M.D.XXI.